

Indledningen er redigeret af Kirsten Vad og Krista Stinne Greve Rasmussen

Tilsyn ved ph.d. Vibeke A. Pedersen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstreddegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

Velkomstsang til Dronning Caroline Amalie

ved Emilie Karner Hansen

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Grundtvig, Rørdam og Caroline Amalie
- 3 Sangen
 - 3.1 Melodi
- 4 Anvendt litteratur

1 Anledning

Efter næsten to måneders ophold i Tyskland ankom enkedronning Caroline Amalie til sin sommerresidens på Sorgenfri Slot den 29. juli 1856. Der havde hun tilbragt mange somre, mens hendes mand, Christian 8., endnu levede, og hun foretrak fortsat efter hans død at tilbringe sine somre på det landlige slot. Denne sommer havde hun dog været på rekreatjonsrejse til kurbyen Bad Ems og desuden genset tyske slægtninge (jf. Johansen 1952, s. 181).

Da hendes hjemkomst nærmede sig, skrev Grundtvig en velkomstsang til enkedronningen (Rørdam 1895, s. 34). Sangen blev til på opfordring af deres fælles ven Peter Rørdam, men der var intet usædvanligt ved, at Grundtvig digtede en sang til Caroline Amalie. Det havde han ofte gjort ved forskellige lejligheder. Han sendte sangen til Rørdam med et brev den 16. juli (Rørdam 1895, s. 34).

Ved dronningens hjemkomst blev sangen sunget af lokale bønder og en flok af børn, muligvis fra asylskolen, som hvert år ved sommertid tog på skovtur til Sorgenfri (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 35; 82). Dagen derpå takkede hun Rørdam i et brev og inviterede samtidig både Rørdam og Grundtvig til middag den følgende dag (jf. Rørdam 1891, s. 37).

2 Grundtvig, Rørdam og Caroline Amalie

Velkomstsangen til enkedronningen vidner om det nære venskab, der bestod imellem Grundtvig, Rørdam og Caroline Amalie. Gennem mange år havde de samarbejdet om forskellige sager, og ofte havde Grundtvig og Rørdam nydt dronningens velvilje. I netop 1856 kunne Rørdam takke hende for hendes indflydelse på kongen, da hun den 15. januar som den første havde kunnet lykønske Rørdam med embedet som sognepræst i Lyngby. Der blev han til sin død i 1883. Gennem årene løste han mange opgaver for enkedronningen og besøgte hende ofte på det nærliggende Sorgenfri Slot (Rørdam 1895, s. 6; *Dansk Biografisk Lexikon* 1887-1905, bind 14, s. 533).

Relationen mellem dem går tilbage til 1835, hvor Rørdam blev tilknyttet Caroline Amalies Asyl i Gothersgade som lærer og knyttede et livslangt venskab til den senere dronning. Han var desuden i kontakt med Grundtvig og kunne fra stillingen i asylet være med til at virkeliggøre Grundtvigs skoletanker og lade sangen flyde i undervisningen (jf. Rørdam 1891, s. 64 og 69-71; Salmonsens 1925-1930, bind 10, s. 710; *Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 13).

I 1838 stiftede Caroline Amalie personligt bekendtskab med Grundtvig gennem sin mand, og hun berettede straks derom til Rørdam i et brev (Rosendal 1915, s. 46; Rørdam 1891, s. 164). Forholdet til Grundtvig udviklede sig ligeledes til et nært og varigt venskab til gavn og glæde for dem begge, bl.a. i forbindelse med oprettelsen af en skole for større børn tilknyttet asylet i 1841 (Johansen 1950, s. 187f.).

3 Sangen

Velkomstsangen til Caroline Amalie består af 4 strofer a 8 vers. I sangens første strofe erkendes det, at Danmark ikke kan byde på de imponerende fjelde og floder, som dronningen har kunnet opleve på sin rejse i Tyskland, men i Danmark, og specifikt ved Sorgenfri Slot, findes til gengæld bøgeskoven og den blanke sø. Naturmotiverne, som skov, roser og fuglesang, er gennemgående i teksten og yndede motiver i Grundtvigs digte til Caroline Amalie.

Strofe 2 udtrykker modtagerskarens lettelse og glæde ved hendes hjemkomst. Ventetiden har været lang, især for børnene, der på grund af den barnløse Caroline Amalies store engagement i børnene på asylerne ofte er fremtrædende i Grundtvigs digte til hende (fx i sangen med førstelinjen "Hør engang! de Fugle smaa" fra 1842, som er udgivet på *Grundtvigs Værker* og kan findes [her](#)). Tredje strofe udtrykker et håb og ønske om, at enkedronningens hjemkomst vil lindre alle sorger, så glæden kan vågne og en varm og lys sommer nydes i hendes selskab (strofe 3). Den sidste strofe udråber et leve til hende, og peger på jorden og de blege kinder, hvor en "deilig Rosens Flor" nu udspringer ved hendes blik (strofe 4).

3.1 Melodi

Velkomstsangen skulle synges på melodien til B.S. Ingemanns digt med førstelinjen "Vift stolt på Kodans Bølge", den ældste af Danmarks flagsange, som udkom i hans

fjerde digtsamling, *Julegave, en Samling Digte*, i 1816. Melodien er en romance af komponisten Rudolph Bay fra 1817 (Abrahamsen; se fx *Danmarks Melodibog*, bind 1, s. 281).

4 Anvendt litteratur

- Abrahamsen, Erik "Rudolph Bay" i *Dansk Biografisk Leksikon*, 3. udgave, https://biografiskleksikon.lex.dk/Rudolph_Bay (14. maj 2024).
- *Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl gennem 75 Aar* (1904) udg. Bestyrelsen for "Dronning Caroline Amalies Legat til Asylet og Asylskolen i Rigensgade". København.
- *Danmarks Melodibog. 900 danske Sange for Piano med underlagt Text* (u.å.) bind 1-3, bind 1. København og Leipzig.
- *Dansk Biografisk Lexikon, tillige omfattende Norge for Tidsrummet 1537-1814* (1887-1905), 1. udgave, bind 1-19, bind 14. København.
- Grundtvig, N.F.S (1842) *Sang i Dronningens Asyl paa Marmorpladsen den 3. October 1842*. København.
- Ingemann, B.S. (1816) *Julegave, en Samling Digte*. København.
- Johansen, Steen (1948-1952) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4, bind 2 (1950). København.
- Johansen, Steen (1948-1952) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4, bind 3 (1952). København.
- *Salmonsens Konversationsleksikon* (1925-1930), 2. udgave, bind 1-26, bind 10. København.
- Rosendal, Hans (1915) *Dronning Karoline Amalie (nærmest efter hendes egne Breve)*. København.
- Rørdam, Peter (1891-1895) *Peter Rørdam. Blade af hans Levnedsbog og Brevvexling*, udg. H.F. Rørdam, bind 1-3, bind 1: fra 1806 til 1844. København.
- Rørdam, Peter (1891-1895) *Peter Rørdam. Blade af hans Levnedsbog og Brevvexling*, udg. H.F. Rørdam, bind 1-3, bind 3: fra 1856 til 1883. København.